

De VNG en de relatie met de Raad

Stafdienst Bestuurs- en
Beleidscoördinatie
F.G.M. Jansen
Telefoon (036) 036 -5399181
Fax (036) 036 - 5399932
fgmjansen@almere.nl

Stadhuisplein 1
Postbus 200
1300 AE Almere
Telefoon (036) 539 99 11
Fax (036) 539 99 12
www.almere.nl

Datum
12 november 2009

Kenmerk

Auteur
J.S. Krol/ F.G.M. Jansen

Versie

Pagina
1/8

De ChristenUnie (Jelte Hoving) heeft op 9 februari 2006 een carrouselactiviteit over de VNG en de duale werkwijze van de raad geagendeerd. Burgemeester Jorritsma heeft destijds toegezegd dat er een praktische manier van werken gevonden moet worden om met de raad over ledenraadplegingen te overleggen. Ralph Pans (voorzitter directieraad VNG) heeft tijdens die bijeenkomst in de politieke markt aangegeven dat de VNG aan de slag zou gaan met de dualisering.

In 2007 heeft Jelte Huizenga van de ChristenUnie schriftelijke vragen gesteld over de toezegging van burgemeester Jorritsma en het terugrapporteren van informatie uit VNG commissies en ledenvergaderingen aan de raad. Het college stelde toen dat daartoe bereidheid is bij het college, maar dat de raad daar zelf een actieve rol in moet nemen. Nadat Jelte Huizenga in 2008 wederom met een agendaverzoek over de VNG voor de politieke markt kwam is er door de griffier voorgesteld eerst een gesprek met Annemarie Jorritsma over dit thema te hebben. Dit gesprek heeft op 16 december 2008 plaatsgevonden. Tijdens dit gesprek is voorgesteld om een raads- en bestuursadviseur het onderwerp nader te laten bekijken.

In voorliggend rapport zijn de bevindingen opgenomen naar aanleiding van het uitgevoerde onderzoek.

Werkwijze en vraagstelling

Door middel van het interviewen van verschillende personen, zowel binnen de gemeentelijke organisatie als daar buiten, is medio 2009 informatie verkregen over het functioneren van de VNG. De nadruk daarbij heeft gelegen op het terugrapporteren van informatie uit VNG commissies en ledenvergaderingen aan de raad. Andere thema's die daarbij aan de orde kwamen hadden betrekking op de informatiestromen vanuit de VNG en op welke wijze deze tot de raadsleden komen, en de vertegenwoordiging van de gemeente in de verschillende VNG-commissies.

Centraal in het onderzoek heeft het belang van de VNG voor de raad gestaan en de wijze waarop de gemeenteraad invloed kan uitoefenen op de besluitvorming binnen de VNG.

Subvragen die daaruit voortvloeien:

De rol van de VNG en de raad:

- Hoe is de VNG georganiseerd en hoe richten zij zich op gemeenteraden?
- Wat kan de raad aan de VNG hebben voor wat betreft het optimaliseren van hun taakuitvoering (m.n. controlerende en kaderstellende rol)?
- Welke informatie en beslissingen komen er allemaal van de VNG naar gemeenten en wat is het belang daarvan voor de gemeenteraad?

Informatiestromen:

- Hoe verloopt de informatiestroom van VNG naar gemeenten?
- Wordt en zo ja, op welke wijze wordt de informatie vanuit de VNG door het college gedeeld?
- Hoe gaan we als raad om met informatie vanuit de VNG? Op welke wijze kan er beter worden omgegaan met de informatie vanuit de VNG? Op welke wijze wil de raad dat de griffie VNG informatie verspreidt aan de raad?

Vertegenwoordiging, mandatering en rol college:

- Op welke wijze is de gemeente vertegenwoordigd in de verschillende VNG-commissies en op welke wijze is de mandatering daarvoor geregeld? Als case kan hier eventueel het Bestuursakkoord gebruikt worden.
- Op welke wijze worden de leden van de VNG geraadpleegd bij besluitvorming en bijvoorbeeld het sluiten van akkoorden zoals het bestuursakkoord?
- Aan wie leggen de leden van de verschillende VNG-commissies verantwoording af: aan raad of ledenraadpleging VNG?

Prioriteiten raad:

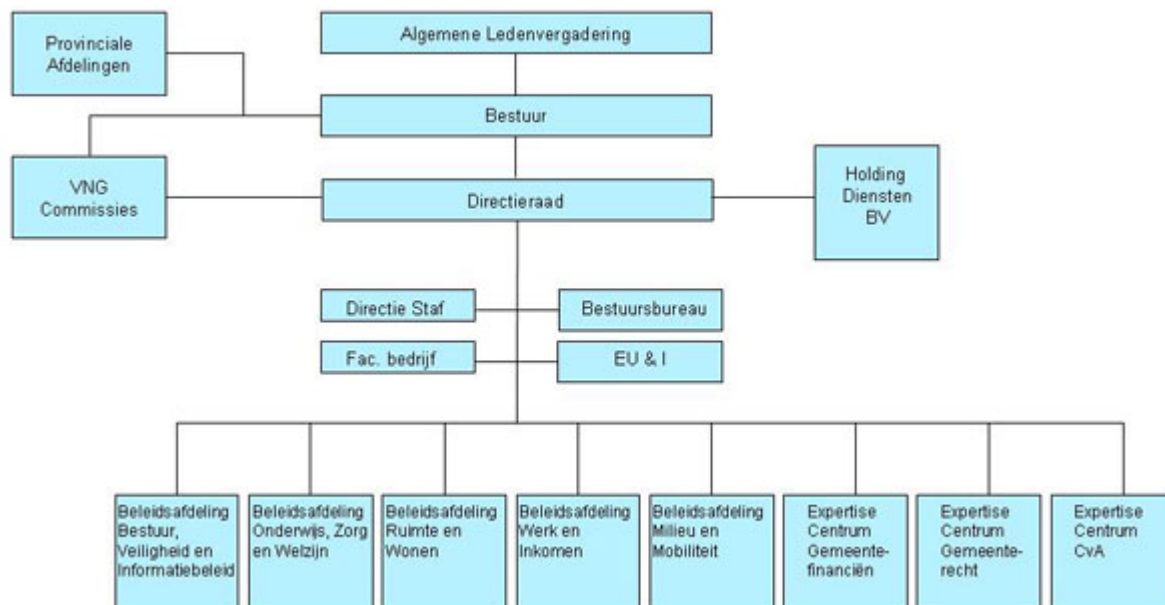
- Wat vinden andere raadsleden (bij monde van fractievoorzitters) van het belang van de VNG en hoe er met de VNG om gegaan moet worden?

Uitkomsten onderzoek:

Organisatiestructuur van de VNG

De Vereniging kent: een algemene vergadering, een bestuur, een directieraad, een College voor Arbeidszaken, vaste beleidscommissies, provinciale afdelingen en een adviescommissie.

In onderstaand organogram is de organisatie van de VNG schematisch weergegeven.¹

Onderstaand wordt nader ingegaan op de vaste beleidscommissies en de ledenraadpleging.

Vaste beleidscommissies²

Taken van de commissies zoals vastgelegd in de statuten van de vereniging:

“De algemene vergadering kan, na een voorstel daartoe van het bestuur, vaste beleidscommissies instellen ter voorbereiding van het door de Vereniging te voeren beleid in het kader van het behartigen van de belangen van de leden van de Vereniging”.

Er zijn zeven vaste beleidscommissies en een aantal subcommissies. Deze commissies gaan over de belangrijkste gemeentelijke beleidsterreinen. De commissies hebben elk maximaal twintig leden inclusief de voorzitter en worden door de algemene vergadering benoemd. Dat gebeurt op voordracht van een adviescommissie. De adviescommissie houdt daarbij rekening met een afspiegeling

¹ Organogram overgenomen van

<http://www.vng.nl/smartsite.dws?ch=,DEF/&id=33971>

² Deze tekst is gebaseerd op het webartikel ‘VNG Commissies’ te vinden op <http://www.vng.nl/smartsite.dws?id=22493>

van de doelgroepen van de VNG (burgemeesters, wethouders, raadsleden, griffiers en secretarissen) en verschillen tussen gemeenten in omvang en geografische ligging. Sinds 2005 is griffier Jan Dirk Pruim lid van deze adviescommissie.

Titel
De VNG en de relatie met de

Datum

De commissies adviseren het bestuur over de belangenbehartiging ten aanzien van hun beleidsterreinen. In de beleidscommissies worden standpunten voorbereid ter vaststelling in het bestuur. De beleidscommissies vergaderen in de regel om de maand op dezelfde dag als het bestuur. De beleidscommissies vergaderen op deze dagen in de morgen en het bestuur in de middag. Hierdoor kunnen de voorzitters van de beleidscommissies over de laatste stand van zaken aan het bestuur rapporteren.

Kenmerk

Versie

Alle openbare commissiestukken staan op de site van de VNG. Van belangrijke conclusies en adviezen van een commissievergadering worden nieuwsberichten uitgegeven per betreffend beleidsveld.

Pagina
4/9

Vertegenwoordiging door Almeerse wethouders in commissies

Op dit moment hebben drie Almeerse wethouders zitting in verschillende VNG-commissies:

- Wethouder Duivesteijn, commissie Ruimte en Wonen
- Wethouder Haanstra, commissie Financiën en
- Wethouder Martine Visser, commissie Werk en Inkomen.

- Burgemeester Jorritsma is voorzitter van (het bestuur van)de VNG.

Het is bijzonder –en reden tot trots aldus burgemeester Jorritsma- als het merendeel van de wethouders van een gemeente lid is van een VNG commissie, zoals nu voor Almere het geval is. Dat zo'n sterke vertegenwoordiging niet vaak voorkomt heeft voornamelijk te maken met de afspiegeling van VNG doelgroepen die wordt beoogd in Commissies.

De Almeerse wethouders die zitting hebben in een VNG commissie geven aan dat de onderwerpen die daar aan de orde komen meestal uitvoeringstechnisch en vaak ook detaillistisch van aard zijn. De wethouders geven aan dat het uiteraard zo is dat daarbij de meningen die door de Almeerse wethouders worden geuit aansluiten bij de kaders waarbinnen het Almeerse college opereert. Die kaders zijn door de raad aangegeven. Zij doen dan ook geen uitspraken die in strijd zijn met de opvattingen van de raad of die van het college.

Binnen het college wordt niet teruggekoppeld wat er besproken is in de commissies. Overigens is het van belang om te benadrukken dat de besluitvorming in de commissies onderdeel zijn van een tijdrovend proces dat over veel schijven verloopt. De commissie geeft advies aan het bestuur dat uiteindelijk beslist en de besluiten in voorkomende gevallen voorlegt aan de leden.

De leden van de commissies leggen geen verantwoording af aan hun gemeenteraad. Over belangrijke zaken kunnen ledenraadplegingen gehouden worden.

In het geval er belangrijke, principiële onderwerpen aan de orde zijn, dan zou het college in principe de raad vooraf kunnen consulteren om de kaders vast te stellen. Voorbeeld zou de nieuwe WSW (Wet sociale werkvoorziening) kunnen zijn. Wel is hierbij de vraag wie hiervoor het initiatief neemt. Almeerse wethouders geven aan dat de raad dat zou moeten zijn, zij stellen kaders vast en controleren. Ook geven zij aan dat er vaak weinig tijd is voor standpuntbepaling. De stukken voor vergaderingen van commissies worden laat aangeleverd. Voor het reageren op ledenraadplegingen is eveneens weinig tijd.

Terugkoppeling informatie door college

Ten aanzien van de vraag of het college informatie vanuit de VNG-commissie deelt met de raad, wordt door de geïnterviewde wethouders opgemerkt dat het veelal gaat om uitvoeringstechnische zaken. Om die reden wordt over het algemeen ook niet teruggekoppeld door het college onderling over zaken die in de commissie aan de

Gemeente Almere

orde zijn geweest. In veel gevallen zijn het bovendien lopende zaken die het belang van de gemeente niet raken. Dit is anders wanneer het gaat om grote belanghebbende zaken zoals het bestuursakkoord en invoeringen van nieuwe wetgeving bijvoorbeeld. In dit soort gevallen kunnen wethouders zich voorstellen dat de gemeenteraad geïnformeerd of geconsulteerd wordt. Wel wordt opgemerkt dat het vaak om beleidsvoornemens gaat die nog langs de tweede kamer moeten. Een wethouder stelt hierbij dat het daarom praktisch gezien lastig is om informatie te delen. Ook zit een Almeerse wethouder daar niet alleen namens Almere, maar voor het afgewogen belang van Nederlandse gemeenten in het algemeen. Daarbij wordt een Almeers commissielid geacht ook een bepaalde groep gemeenten van dezelfde grootte en de gemeenten van dezelfde provincie te vertegenwoordigen.

Titel
De VNG en de relatie met de

Datum

Kenmerk

Versie

Pagina
5/9

Een wethouder geeft aan het zuiverder te vinden als er vanuit commissies teruggekoppeld wordt, dat dit aan de lokale afdeling van VNG Flevoland zou gebeuren. De wethouder zegt namens Flevoland in de commissie te zitten. De lokale afdeling wilde dat ook. Commissieleden zijn toen gevraagd of zij verslagjes konden maken van zaken die spelen in de commissies. Eén van de wethouders geeft aan dat een paar keer geprobeerd te hebben, maar dat dat teveel extra werk opleverde. Er is gewoon geen tijd voor om dat naast het wethouderswerk te doen. De belangrijkste zaken worden wel via de gewone communicatielijnen van de VNG uitgezet. Een van de geïnterviewde wethouders merkt op dat de impact van de VNG-informatie uit commissies niet zodanig is, dat praktisch gezien de raad daar tijd voor zou moeten inruimen. Een andere opvatting van enkele wethouders die al eerder naar voren kwam is dat het ook het lastig is als raad om over kabinetsbeleid te gaan wat eigenlijk het werk van de kamer is. De VNG zou ook gezien kunnen worden als één van de lobbylijnen die de gemeente Almere heeft. Wat als de raad daar meer invloed op zou willen hebben? Geantwoord door een wethouder wordt dat lobbywerk bij uitvoerend bestuurswerk hoort. Volgens haar is vaak het uitzetten van de Almeerse problematiek via andere kanalen (zoals landelijke partijen in de kamer) effectiever dan via de VNG.

Tot slot, doet wethouder Johanna Haanstra het voorstel dat zij, bij wijze van proef, haar commissiestukken ter inzage wil leggen in de leeskamer als daar behoefte aan is. Raadsleden kunnen dan inzicht krijgen in de onderwerpen die geagendeerd zijn en zich een beeld vormen of zij meer willen weten van bepaalde onderwerpen.

Vertegenwoordiging in Commissies door raadsleden

In de commissies zitten over het algemeen ook enkele raadsleden. Beoogd wordt dat er minimaal drie commissieleden raadslid zijn om die doelgroep te kunnen vertegenwoordigen. Het minimum aantal wethouders is eveneens drie. In de praktijk zijn er alleen aanzienlijk meer commissieleden uit de groep wethouders dan uit de groep raadsleden. Dat heeft meerdere redenen. De vergaderingen vinden overdag plaats. Het tijdstip maakt dat het voor werkende raadsleden lastig is om commissielid te worden. Ook missen zij de ambtelijke ondersteuning die wethouders bijvoorbeeld wel kunnen gebruiken voor de voorbereiding.

Als er vacatures zijn wordt dit middels een ledenbrief kenbaar gemaakt. De griffie zet deze vacatures in de dagmail voor de raadsleden, zoals laatst in mei jongleden.

Ledenraadpleging

De VNG is een vereniging waarvan alle gemeenten in Nederland vrijwillig lid zijn. Belangrijkste doelstelling van de VNG is de belangenbehartiging van de leden in hun contacten met het Rijk. Om de leden te raadplegen over hun standpunt ten aanzien van te behandelen onderwerpen, zijn er de zogenaamde ledenraadplegingen. Dit zijn vaak de onderwerpen die van politiek belang zijn. De VNG beschouwt de uitslag van een ledenraadpleging als bindend waarbij de stemverhoudingen worden gewogen. Hierbij geldt dat een niet-reactie van een gemeente als een instemming met het voorgelegde van de ledenraadpleging wordt beschouwd. In de praktijk is het overigens zo dat de meerderheid van de gemeenten niet reageert op een ledenraadpleging.

Gemeente Almere

Voor Jelte Huizenga is het een vraag wie de gemeente representeert bij deze raadplegingen.

VNG ledenraadplegingen worden in de uitvoerende sfeer aan het college overgelaten. Collegevertegenwoordiging is binnen het mandaat van de VNG. Er is vaak weinig tijd om te reageren op een ledenraadpleging. Een van de wethouders vraagt zich dan ook af of het daarom wel mogelijk is de raad voorafgaand aan een ledenraadpleging te consulteren. In Almere gaan ledenraadplegingen per e-mail gericht aan de gemeentesecretaris en over het algemeen niet langs het college. Volgens de wethouders representeert het college Almere en heeft de raad de positie om het college te controleren en te corrigeren. Ook hier geldt dat de Almeerse commissieleden aangeven te handelen in overeenstemming met de kaders waarbinnen zij in Almere opereren.

Naast de ledenraadpleging per e-mail organiseert de VNG in het geval van majeure onderwerpen ledenbijeenkomsten om de leden te informeren. In een buitengewone algemene ledenvergadering kunnen leden zich dan uitspreken. Een voorbeeld hiervan is het Bestuursakkoord met het Rijk. Hiervoor werd ook een Buitengewone Algemene Ledenvergadering bijeengeroepen waarop de leden zich formeel konden uitspreken over het akkoord. Deze bijeenkomst en het in te nemen standpunt is wel in het college besproken. Hierover is de Almeerse gemeenteraad geïnformeerd met een raadsbrief (21-8-2007).

Informatievoorziening vanuit de VNG

Op verschillende manieren worden gemeenten door de VNG voorzien van relevante informatie:

- Via de VNG-website. Hierop zijn onder andere praktijkvoorbeelden binnen gemeenten te vinden over allerlei onderwerpen;
- Via de ledenbrieven die naar alle leden worden gestuurd;
- Via het digitale VNG-weekoverzicht;
- Via de speciale nieuwsbrief voor raadsleden.

De informatie die door de VNG beschikbaar wordt gesteld, kan door gemeenteraadsleden worden gebruikt ten behoeve van kennisvermeerdering en kan hen ondersteunen bij de standpuntbepaling ten aanzien van onderwerpen die in de raad aan de orde komen. Ook zijn VNG-medewerkers beschikbaar voor het geven van informatie aan leden.

Jaarlijks worden er meer dan honderd ledenbrieven verstuurd. Per maand zijn dit er over het algemeen minstens tien olopend tot meer dan twintig. Deze ledenbrieven komen bij de griffier en de gemeentesecretaris binnen.

De inhoud van ledenbrieven is uiteenlopend. Het kan om uitvoering gaan, een oproep, ledenraadpleging, uitnodiging, informatieverstrekking, modelverordening et cetera.

Momenteel worden de ledenbrieven die van belang lijken te zijn voor raadsleden in de dagmail geplaatst. Hierin wordt dus bij de griffie een selectie gemaakt. Alle ledenbrieven zijn ook op de website van de VNG te vinden.

Sinds 2008 heeft de VNG een nieuwsbrief voor raadsleden met gerichte informatie. De nieuwsbrief bevat onder meer achtergrondinformatie, nieuws en belangrijke beslissingen van het VNG-bestuur.

Wat zou anders kunnen voor de raad voor wat betreft meer informatievoorziening:

- In plaats van een selectie zouden alle VNG-ledenbrieven voor de raad in de leeskamer gelegd kunnen worden of in de dagmail geplaatst
- Alle commissiestukken zouden in de leeskamer gelegd kunnen worden
- Het college zou aan de raad kunnen rapporteren over de stand van zaken in commissies

De vraag is of er behoefte bij raadsleden is om meer informatie van de VNG te krijgen. Het zou meer moeten gaan over de kwaliteit van de informatie dan de

Titel
De VNG en de relatie met de

Datum

Kenmerk

Versie

Pagina
6/9

Gemeente Almere

hoeveelheid. De mogelijke impact van de informatie op het politieke functioneren van de gemeente zou bepalend moeten zijn of het voor de gemeenteraad van belang is. Volgens de gesproken wethouders is de meeste informatie niet zo interessant voor de raad, omdat het vaak uitvoerend en detaillistisch is. Daar zouden raadsleden anders over kunnen denken. Veel fractievoorzitters geven aan geen behoefte te hebben aan een terugkoppeling of meer VNG informatie of dat zij dit niet missen. Hoewel de meeste informatie van commissies vrij beschikbaar is op de VNG site, komt naar voren dat het toch lastig voor raadsleden om inzicht te hebben of er politiek majeure zaken worden besproken bij deze commissies. Voor de wethouders is het gemakkelijker een schifting te maken tussen de niet of wel relevante informatie van de raad. Hier komt weer de vraag op bij wie het initiatief moet liggen.

Titel
De VNG en de relatie met de

Datum

Kenmerk

Versie

Pagina
7/9

Conclusie en aanbevelingen: wie neemt het initiatief en wat levert het op?

Het belang van de VNG voor gemeenteraden ligt met name op de volgende terreinen:

- informatievoorziening die hen kan ondersteunen bij hun werkzaamheden;
- de invloed die de VNG kan uitoefenen op besluitvorming door het Rijk.

De conclusie, gebaseerd op de gesprekken met wethouders, lijkt gerechtvaardigd om te stellen dat de impact van de informatie die afkomstig is van de VNG commissies niet zodanig is, dat dit praktisch gezien in verhouding staat met de tijd die het de raad zou kosten om op de hoogte te blijven over ontwikkelingen in de commissies. In het geval er belangrijke, principiële onderwerpen aan de orde zijn, dan kan het raadzaam zijn voor het college om vooraf de raad te consulteren om de kaders vast te stellen. Voorbeeld zou de nieuwe WSW (Wet sociale werkvoorziening) kunnen zijn. Het initiatief zou volgens de gesproken wethouders hierbij vanuit de raad moeten komen om op die manier het college de kaders aan te geven waarbinnen geopereerd kan worden.

De wethouders waarmee is gesproken vinden dat de raad een actieve rol moet opnemen als het gaat om terugrapporteren van informatie uit VNG commissies. Dit blijkt ook al eerder uit de college beantwoording van de schriftelijke vragen van de ChristenUnie in 2007. De Almeerse commissieleden geven aan dat maar weinig informatie vanuit de VNG-commissies relevant genoeg zou zijn voor terugkoppeling aan de raad. Tegelijkertijd komt in de vraagstelling van Jelte Huizenga naar voren dat, ondanks de openbaarheid van de agenda's, het niet duidelijk is wat er in de commissies gebeurt en dat het initiatief meer bij het college zou kunnen liggen om de ontwikkelingen inzichtelijk te maken voor de raad. Dit zou kunnen met verslagen of terugkoppeling. Uit dit onderzoek blijkt dat de wethouders daar niet heel positief tegenover staan. Voor de een meer vanuit praktische maar voor de ander ook vanuit principiële overwegingen.

Ten aanzien van de kaderstellende en controlerende rol zou de raad andere afspraken kunnen maken over de VNG vertegenwoordiging. Bijvoorbeeld door te vragen of het college standpunten in ledenraadplegingen kenbaar aan de raad wil maken, vooraf of achteraf. Het is een politieke vraag of fracties dat willen.

Een aantal fractievoorzitters heeft aangegeven wel met Jelte Huizenga over het onderwerp te willen doorpraten -mits het zeer concreet is-, maar de meeste fractievoorzitters geven ook aan dat het geen onderwerp is dat een hoge prioriteit bij hun fractie heeft.

Een suggestie zou kunnen zijn voor Jelte Huizenga om een ronde tafelgesprek te initiëren om de meningen van andere fracties te peilen en te bedenken hoe nu verder. Het zou daarbij het meest effectief zijn om daarbij concrete voorstellen te bespreken, omdat het initiatief niet door het college genomen zal worden om meer aandacht aan de VNG te besteden.

Los van het college, kunnen raadsleden ook nogmaals in gesprek gaan met de VNG als zij concrete verbeterpunten aan te dragen hebben voor de VNG. De structuur van de VNG is niet expliciet afgestemd op gemeenteraden. Een andere optie is dat raadsleden bij komende vacatures bij de VNG zich kandidaat stellen voor een commissie.

Titel
De VNG en de relatie met de

Datum

Tot slot kan de informatievoorziening vanuit de VNG die via de griffie loopt anders georganiseerd worden als daar behoefte aan is. Ook kunnen bij wijze van proef commissiestukken in de leeskamer worden gelegd. Bij al deze opties moet het wel duidelijk zijn of ze breed gedragen worden door de raad. Uit de gesprekken met de fractievoorzitters komt de behoefte aan meer informatie niet naar voren.

Kenmerk

Versie

Dit soort wijzigingen kosten inzet en tijd, wat afgezet moet worden tegen wat het voor de raad oplevert. Het kan namelijk ook een conclusie zijn, dat er niets veranderd hoeft te worden aan de huidige manier waarop de VNG vertegenwoordiging en de VNG informatievoorziening geregeld is binnen onze gemeente.

Pagina
8/9

Aan de hand van concrete voorstellen en standpunten zou hierover een discussie in de raad kunnen plaats vinden, als de ChristenUnie wenst zo'n gesprek te initiëren.

Aanbevelingen voor de raad:

- Maak als raad een afweging wat het oplevert om de vertegenwoordiging van de VNG anders te regelen of meer informatie te ontvangen over zaken die binnen VNG commissies spelen ten opzichte van de inspanning die het de raad zou kosten. Is het een onderwerp dat prioriteit behoeft? Neem het vraagstuk van de ChristenUnie voor kennisgeving aan, maar entameer voor dit moment geen wijziging voor VNG verantwoording.
- De echte politieke onderwerpen komen in het algemeen via ledenraadplegingen naar voren. Bespreek met elkaar wat de mogelijkheden zijn om op een praktische wijze door het college bij ledenraadplegingen betrokken te worden en of dat wenselijk is.
- Raadsleden kunnen overwegen zich kandidaat te stellen om zelf lid van een Commissie te worden. Laat eventueel het presidium een voorbereiding treffen ter beantwoording van de vraag of raadsleden actief willen/kunnen zijn voor de VNG. Maak de balans op van de meerwaarde die Commissiedeelname met zich meebrengt ten opzichte van de tijd die het kost.
- Ga wederom met de VNG in gesprek indien raadsleden concrete verbeterpunten hebben waarmee de VNG gemeenteraden beter kan bedienen. Intensiveer ook het contact met lokale VNG afdeling voor dit soort zaken. Ook voor wat betreft verantwoording aan raden en colleges zou de afdeling Flevoland een rol kunnen spelen.
- De ChristenUnie zou kunnen overwegen om met een ronde tafelgesprek of gesprek met fractievoorzitters te polsen of er fracties zijn die interesse hebben om een aantal afspraken met het college te maken over de VNG.

Interviews:

- Jelte Huizenga, maart en september 2009
- Marie-Josée Beckers en Annemarieke van der Meij, lobbyisten van de gemeente Almere, maart 2009
- Beleidsmedewerker Bestuurszaken VNG, Joram Verspaget (telefonisch), mei 2009
- Wethouder Martine Visser, mei 2009
- Wethouder Johanna Haanstra, mei 2009
- Wethouder Adri Duivesteijn, juni 2009
- Burgemeester Annemarie Jorritsma, november 2009
- Fractievoorzitters augustus en september 2009

Gemeente Almere

